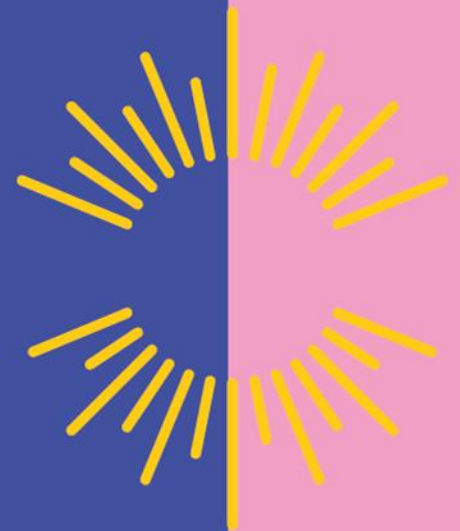

Asunnottomuus

Rovaniemen tilannekuva

Sosiaalinen raportti 2025

Sisällys

Tiivistelmä.....	3
1 Johdanto	4
2 Sosiaalisessa raportissa käytetty aineisto	5
3 Asunnottomuuden määrittelyä	7
4 Lukuja ja tilastoja asunnottomuudesta	7
5 Asunnottomuuden syitä	11
6 Asunnottomuuden seurauksia ja kustannuksia	15
7 Säädökset ja ohjelmat asunnottomuuteen vaikuttavan työn taustalla.....	17
8 Ehdotettuja toimia ja suositeltuja toimenpiteitä	19
9 Lopuksi.....	25
Lähteet	26

Tuija Holm, erityisasiantuntija, Sosiaalihuollon tiedolla johtaminen -projekti

Toivo Klemi, erityisasiantuntija, Sosiaalihuollon tiedolla johtaminen -projekti

Janika Nieminen, sosiaalityön opiskelija, Lapin yliopisto

Sosiaalihuollon tiedolla johtaminen -projekti

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Lapin hyvinvointialue

Sosiaalinen raportti 2025

Tiivistelmä

Lapin hyvinvointialueen ensimmäinen sosiaalinen raportti käsittelee asunnottomuutta Rovaniemen aluetta tarkastellen. Asunnottomuus tarkoittaa tilannetta, jossa henkilöllä ei ole pysyvää vuokra- tai omistusasuntoa, ja hän joutuu majoittumaan eri paikoissa, kuten tuttaviansa luona tai ääritilanteissa jopa ulkona. Pitkäaikaiseksi asunnottomuus katsotaan, kun se kestää yli vuoden tai on toistuvaa.

Suomessa asunnottomuus on vähentynyt viimeisten vuosikymmenten aikana, mutta vuonna 2024 yksinelävien asunnottomien määrä kasvoi ensimmäistä kertaa yli vuosikymmeneen. Rovaniemellä oli vuoden 2024 lopussa yli 50 asunnottomaa, joista suurin osa oli nuoria miehiä. Häätöjen määrä Rovaniemellä kasvoi, ja tilapäisasunnot olivat jatkuvasti täynnä. Tällä hetkellä Rovaniemellä ei ole valvottua yöaikaista ensisuojaa.

Asunnottomuuden taustalla on sekä rakenteellisia että yksilöllisiä syitä. Rakenteelliset syyt liittyvät esimerkiksi vuokramarkkinoihin, kilpailu vuokra-asunnoista on Rovaniemellä kovaa. Vuokra-asuntojen saamista vaikeuttaa korkea vuokrataso ja Kelan matalat asumismenoihin liittyvät tukirajat sekä lyhytvuokrauksen lisääntyminen matkailun vuoksi. Yksilöllisellä tasolla asunnottomuuteen voivat vaikuttaa muun muassa mielenterveys- ja päihdeongelmat, rikostausta, elämänhallinnan ja asumistaitojen puutteet sekä maksuhäiriöt. Asunnottomuudella on seurauksia sekä yksilölle että yhteiskunnalle. Se esimerkiksi lisää syrjäytymistä, heikentää terveyttä ja kuormittaa julkisia palveluja. Tutkimusten mukaan asumisen ja tuen tarjoaminen asunnottomalle on sekä inhimillisesti että taloudellisesti kannattavaa.

Suomessa asunnottomuuden poistamiseen ohjataan muun muassa lainsäädännöllisin keinoin. Suomi on sitoutunut kansainvälisiin tavoitteisiin asunnottomuuden poistamiseksi. Tällä hetkellä Ympäristöministeriön ohjelma tähtää pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen Suomessa vuoteen 2027 mennessä.

Rovaniemen alueen sosiaalihuollon ammattilaiset ovat esittäneet toimina asunnottomuuteen muun muassa kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen lisäämistä, asumisneuvonnan ja etsivän työn vahvistamista, valvotun yöaikaisen tilapäismajoituksen perustamista. Ympäristöministeriön toimeksiannosta vuonna 2023 tehty selvitysraportti (Kaakinen 2023) nostaa asunnottomuuden poistamiseen tähtäävinä toimenpiteinä esiin erityisesti asumispäivystyksen ja pysyvien asumisratkaisujen järjestämisen, moniammatillisen liikkuvan tuen, asunnottomuuspesifit palvelut sekä ennaltaehkäisevät toimet.

Tässä sosiaalisessa raportissa käytetyt tiedot perustuvat Lapin hyvinvointialueen sosiaalihuollon ammattilaisten, kolmannen sektorin toimijoiden ja asunnottomuutta kokeneiden henkilöiden tuottamaan aineistoon vuosilta 2024–2025. Lisäksi on käytetty tilastotietoja (Ara, Ulosottolaitos, Tilastokeskus) sekä muuta lähdekirjallisuutta ja selvityksiä.

- Useimmiten mies, 18-29 -vuotias.
- Asunnottomuuden taustalla on usein luottotiedottomuus (maksuhäiriömerkintä).
- Taustalla voi olla lisäksi päihde- ja/tai mielenterveysongelma.

- Oleskelee pääasiassa kavereiden tai sukulaisten luona (piiloasunnoton).
- Asunnottomuus voi olla toistuvaa; voi saada asunnon, mutta menettää sen pian uudestaan.
- Elämänhallinnan ja taloudenhallinnan haasteita, tarve ohjaukselle arjessa.

Kuva 1. Lapin hyvinvointialueen sosiaalihuollon tuottamaan aineistoon perustuva profiili kuvaa keskimääräistä rovaniemeläistä asunnottomuutta kokevaa henkilöä (tarkastelussa ikäryhmät 18–64-vuotiaat). (Kuva luotu hyödyntäen tekoälyä ChatGPT 11.6.2025)

1 Johdanto

Asunnottomuus on vakava kriisitilanne ja äärimmäinen syrjäytymisen muoto, joka uhkaa ihmisen perusturvallisuutta ja hyvinvointia. Vaikka asunnottomien määrä on Suomessa laskenut viime vuosikymmenien aikana, viimeisen vuoden aikana luvut ovat lähteneet nousuun¹, ja yhä useampi kohtaa arjen epävarmuutta ilman pysyvää asuinpaikkaa.

Huono-osaisuuteen perehtyneen sosiaali- ja terveyspolitiikan professori Juho Saaren² mukaan asunnottomuus on viheliäinen ongelma: ilmiön eri ulottuvuuksiin voi olla monia eri näkemyksiä, eikä sille ole yksiselitteisiä, pysyviä ratkaisuja. Saari korostaa, että rakenteelliset tekijät (korkeat vuokrat, riittämätön sosiaaliturva, asuntojen puute) ja yksilötasoiset riskit (päihde- ja mielenterveysongelmat, äkilliset elämänkohut) kietoutuvat kompleksisesti yhteen. Asunnottomuuden ehkäisy ja poistaminen on kaikkien yhteinen tehtävä, joka vaatii laajaa ja moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden, kuten kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestöjen välillä.³

Tämä on Lapin hyvinvointialueen ensimmäinen sosiaalinen raportti, ja se käsittelee asunnottomuutta Rovaniemen alueella. Sosiaalinen raportti on rakenteellisen sosiaalityön tietotuote, jonka avulla voidaan saada tietoa erilaisista sosiaalisista ilmiöistä ja käytännön ratkaisuehdotuksista. Raportti on koostettu vuosien 2024-2025 sosiaalisen raportoinnin lomakkeita ja muita tietolähteitä hyödyntäen.

Sosiaalinen raportti etenee asunnottomuuden määrittelystä tilastolliseen tarkasteluun sekä Rovaniemen paikalliseen tilanteeseen, nostaa esiin syitä, seurauksia ja kustannuksia, ja päättyy toimintaehdotuksiin sekä suositeltuihin toimenpiteisiin. Sosiaalinen raportti pitää sisällään Rovaniemen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden asunnottomuuteen liittyvää sosiaalista raportointia ajanjaksolla 1.1.2024–30.4.2025. Sosiaalinen raportointi on sosiaalihuoltolain 7 §:n mukaista rakenteellista sosiaalityötä; tiedon tuottamista sosiaalihuollon asiakastyöstä ja niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä. Asunnottomuus on noussut säännöllisesti esiin hyvinvointialueen sosiaalihuollon sosiaalisessa raportoinnissa erityisesti Rovaniemellä. Rovaniemen tilannekuvaa on muodostettu Lapin hyvinvointialueen työikäisten palvelujen ja terveydenhuollon sosiaalityön sekä asunnottomuutta kokeneiden henkilöiden ja kolmannen sektorin toimijoiden (Rovaniemen Kansalaistalolta / Neuvokkaasta ja Rovalan Setlementti Ry:n Osallisuuskeskus Oodista) tuottamien havaintojen perusteella.

Asunnottomuus on kaiken kaikkiaan laajempi ilmiö kuin mitä tilastot ja raportoinnit kertovat. Laajempi selvitys eri ikäisten asunnottomuudesta (esimerkiksi yli 65-vuotiaat), toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista edellyttää selvitystyön jatkamista ja organisaatio- sekä sektorirajojen ylittävää yhteistyötä. Asunnottomuustyöhön panostaminen kannattaa: *“Asunnottomuus on aina ensimmäiseksi ratkaistava ennen kuin asiakkaan kanssa voidaan lähteä työskentelemään suunnitelmallisesti.”* (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 142/2024)

¹ [Asunnottomat 2024 - Aran selvitys 2/2025](#)

² Saari, Juho (2015) Huono-osaiset: Elämän edellytykset yhteiskunnan pohjalla. Gaudeamus.

³ [Yli viisi miljoonaa euroa kaupungeille ja hyvinvointialueille pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen - Valtioneuvosto](#)

2 Sosiaalisessa raportissa käytetty aineisto

Tähän sosiaaliseen raporttiin Rovaniemen alueen asunnottomuuden tilannekuvaa on muodostettu seuraavien aineistojen kautta:

Lapin hyvinvointialueelta koostettu aineisto

Sosiaalisen raportoinnin lomakkeilla tuotettu aineisto

Sosiaaliseen raporttiin on koottu aineistoa Lapin hyvinvointialueen sosiaalisen raportoinnin lomakkeilta ajalta 1.1.2024–30.4.2025. Kaikista (102) aikavälillä saapuneista lomakkeista tätä raporttia varten otettiin käsittelyyn 25 lomaketta, jotka käsittelivät Rovaniemen alueen asunnottomuutta tai asumisen teemaan liittyviä havaintoja.

Sosiaalinen raportointi on yksi rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottamisen menetelmistä. Rakenteellinen sosiaalityö perustuu sosiaalihuoltolakiin (7 §) ja siihen kuuluu sosiaalihuollon asiakastyöhön perustuvan tiedon tuottaminen sekä tavoitteelliset toimet väestön hyvinvoinnin edistämiseksi ja sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi.⁴ Sosiaalisen raportoinnin avulla voidaan tuottaa tietoa muun muassa sosiaalihuollon asiakkaiden tarpeista sekä juurisyistä sosiaalisten ongelmien taustalla. Lapin hyvinvointialueella on käytössä sähköinen sosiaalisen raportoinnin lomake jolla sosiaalihuollon ammattilaiset voivat nostaa esiin tekemiään havaintoja. Lomake löytyy tällä hetkellä osoitteesta eKollega.fi: Sosiaalinen raportointi - eKollega⁵

Työikäisten palvelujen koostama aineisto

Lapin hyvinvointialueen työikäisten palveluissa on koottu tietoa ajalla 1.10.2024-31.1.2025 Rovaniemen alueella asunnottomuutta kokeneista henkilöistä sekä asunnottomuuden taustatekijöistä. Lisäksi on koottu tietoa vastaavalta ajanjaksolta tilapäisen asumisen asuntojen käyttämisestä. Lisäksi työikäisten palveluissa on koottu marraskuussa 2024 työntekijöiden näkemyksiä siitä miksi asunnottomuus Rovaniemellä on lisääntynyt.

Terveydenhuollon sosiaalityö

Sosiaaliseen raporttiin on kuultu Lapin hyvinvointialueen terveydenhuollon sosiaalityön edustajaa.⁶

Asunnottomuutta kokeneiden henkilöiden näkemys

Lapin hyvinvointialueen Rovaniemen päiväkeskuspalveluissa on järjestetty 1.4.2025 vapaamuotoinen keskustelutilaisuus, jossa on kerätty asunnottomilta henkilöiltä näkemyksiä ja ideoita asunnottomien palvelujen kehittämiseen Rovaniemellä. Tätä aineistoa on käytetty sosiaalisessa raportissa.⁷

⁴ Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2024:13, [Sosiaalihuoltolain soveltamisopas 2024](#)

⁵ Lapin hyvinvointialueen sosiaalinen raportointi [Sosiaalinen raportointi - eKollega](#)

⁶ Lapin hyvinvointialue, terveydenhuollon sosiaalityön edustaja 5.5.2025

⁷ Lapin hyvinvointialue, perheiden ja työikäisten palvelujen tuottama aineisto

Kolmannen sektorin näkemys

Sosiaalista raporttia varten on kuultu kolmannen sektorin edustajia; Rovaniemen Neuvokasta / Kansalaistaloa ja Osallisuuskeskus Oodia, joiden näkemyksiä on hyödynnetty kuvatessa asunnottomuustilannetta ja tarvittavia tukitoimia.

Rovaniemen Neuvokas on yli 100 toimijan yhteenliittymä, jonka vastuullisena taustatahona toimii MIELI Rovaniemen seudun mielenterveys Ry ja toimintaa rahoittaa sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA. Rovaniemen Neuvokas vastaa **Rovaniemen Kansalaistalon** toiminnan sujuvuudesta. Kansalaistalo on asukkaiden ja järjestöjen yhteinen matalan kynnyksen kohtaamispaikka, jossa tarjotaan ryhmätoimintaa, tapahtumia ja arjen tukea, kuten ruoka-apua.⁸

Osallisuuskeskus OODI on sekä kolmannen sektorin järjestölähtöistä auttamistyötä (kohtaamispaikkatoimintaa, ryhmätoimintaa, järjestösosiaalityötä, vertais- ja vapaaehtoistoimintaa) sekä erilaisia perusterveydenhuollon palveluja tarjoava talo, joka on tarkoitettu päihdetaustaisille henkilöille. Oodi tarjoaa myös jalkautuvaa tukea sekä mm. ruiskuhuumeiden käyttöön tarvittavien pistosvälineiden vaihto- ja neuvontapalvelua. Oodin palveluja ja toimintaa järjestää Rovalan Setlementti Ry.⁹

Tilastot

Sosiaalisessa raportissa on käytetty Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen **Aran** (nyk. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen **Varke**)¹⁰ tilastoja ja selvityksiä asunnottomuudesta vuosilta 2022–2024, jotka ovat saatavissa julkisilta verkkosivuilta.

Lisäksi on käytetty **Ulosottolaitoksen** julkaisemia tilastoja hädöistä.¹¹ Pohjois-Suomen sosiaalihuollon osaamiskeskukselta on myös pyydetty Ulosottolaitokselta Rovaniemeä koskevia hätötilastoja vuosilta 2021–2024 sekä ajalta 1.1.–30.3.2025. Tiedot saatu Ulosottolaitokselta 14.11.2024 ja 10.4.2025.

Sosiaalisessa raportissa on käytetty myös **Tilastokeskuksen** julkaisemia tilastoja väkiluvuista.¹²

⁸ [Rovaniemen Kansalaistalo – Rovaniemen Kansalaistalo](#), Rovaniemen Kansalaistalo ja Neuvokas, haastattelu 25.4.2025

⁹ [OODI - Rovala](#) Rovalan Setlementti Ry, Osallisuuskeskus Oodi, haastattelut 24.4.2025 ja 30.4.2025:

¹⁰ [Varke Asunnottomuus selvitykset](#)

¹¹ [Tilastot - Ulosottolaitos](#)

¹² [Kuntien avainluvut | Tilastokeskus](#)

3 Asunnottomuuden määrittelyä

Asunnottomalla tarkoitetaan henkilöä, jolla ei ole omaa vuokra- tai omistusasuntoa ja joka elää ilman vakinaista asuinpaikkaa esimerkiksi ulkona, porrashuoneissa, majoitusliikkeissä, sairaaloissa tai laitoksissa tai tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asunnon puutteen vuoksi.¹³

Pitkäaikaisasunnottomalla tarkoitetaan henkilöä, jonka asunnottomuus on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä tavanomaisten asumisratkaisujen toimimattomuuden ja sopivien tukipalvelujen puutteen vuoksi. Asunnottomuus katsotaan pitkäaikaiseksi, kun se on kestänyt vähintään vuoden tai henkilö on ollut toistuvasti asunnottomana viimeisen kolmen vuoden aikana.¹⁴

Piiloasunnottomuudella viitataan tilanteisiin, joissa henkilö on asunnoton, mutta ei näy virallisissa tilastoissa tai häntä ei ole virallisesti tunnistettu asunnottomaksi. Hän voi olla jossakin kirjoilla ja majoittuu esimerkiksi satunnaisesti tuttavansa tai sukulaisensa asunnossa, mutta tosiasiasa hänellä ei ole pysyvää tai turvallista omaa kotia.¹⁵

4 Lukuja ja tilastoja asunnottomuudesta

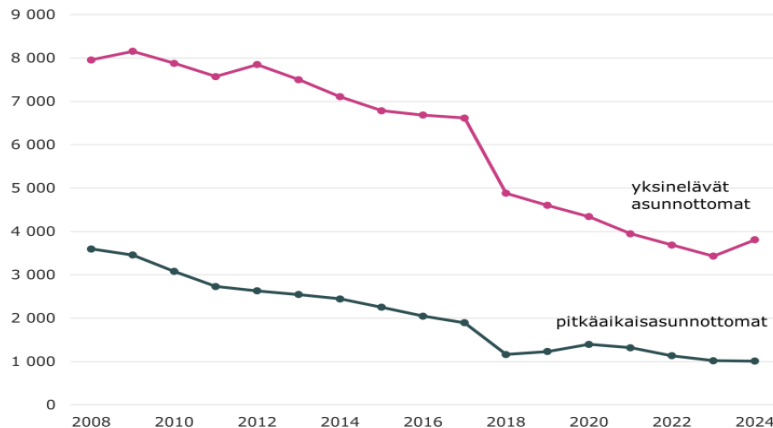
Asunnottomien määrä on Suomessa laskenut viime vuosikymmenien aikana. Vuodesta 1986 asunnottomuus on Suomessa vähentynyt noin 80 %. Vuonna 2024 Suomessa oli Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus Aran (nyk. Varke) selvityksen mukaan yhteensä 3806 yksinelävää asunnotonta henkilöä (tilanne 15.11.2024), joista pitkäaikaisasunnottomia oli 1010. Suomessa oli vuonna 2024 377 yksinelävää asunnotonta henkilöä (11 %) enemmän kuin vuonna 2023. Tämä oli ensimmäinen kerta vuoden 2012 jälkeen, kun Aran asunnottomuuskyseilyssä ilmoitettujen tietojen perusteella asunnottomien määrä oli kasvanut edellisvuoteen verrattuna. Asunnottomuus keskittyy Suomessa erityisesti suuriin kaupunkeihin.¹⁶

¹³ Mukailleen Aran asunnottomuuskyseilyssä käytettyä asunnottomuuden määritelmää [Asunnottomat 2024 - Aran selvitys 2/2025](#).

¹⁴ Mukailleen Aran asunnottomuuskyseilyssä käytettyä asunnottomuuden määritelmää [Asunnottomat 2024 - Aran selvitys 2/2025](#). Aran määrittely pohjautuu EU:n ETHOS Light -luokitteluun (European Typology on Homelessness and Housing Exclusion) [fi_2012_ethosleaflet_v0350556302500884834.pdf](#)

¹⁵ Vailla vakinaista asuntoa Ry [Tietoa ja lukuja asunnottomuudesta Suomessa | VVA ry](#)

¹⁶ [Asunnottomat 2024 - Aran selvitys 2/2025](#)

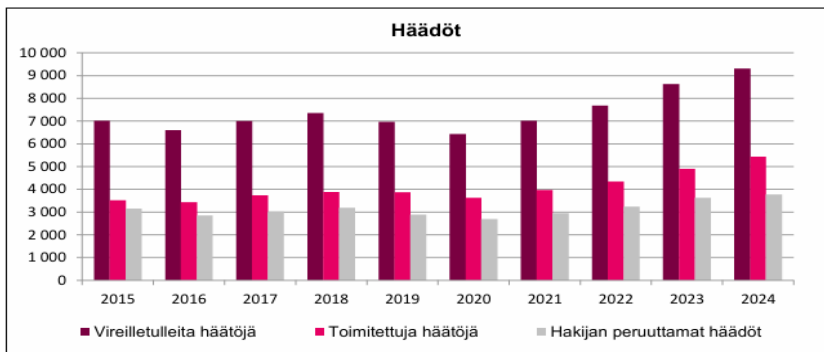

Asunnottomuuden kehitys vuosina 1986–2024 © Ara

Kuva 2. Aran selvitys, Asunnottomuuden kehitys Suomessa vuosina 2008–2024. Asunnottomat 2024

Huomioitavaa on, että asunnottomuuden tilastointi Suomessa on toistaiseksi vain suuntaa antavaa, koska kuntien tiedonhankintamenetelmät ja arviointiperusteet eroavat toisistaan.¹⁷ Kun kyse on myös poikkileikkaustiedoista, tilastot kertovat vain yhden päivän tiedot. Nykyinen tilastointitapa ei tavoita myöskään piiloasunnottomuutta. Mahdollista siis on, että huomattavasti suurempi osa ihmisistä kokee asunnottomuutta.¹⁸

Ulosottolaitoksen ylläpitämien tilastojen mukaan vuonna 2024 toimitettiin Suomessa 5400 häätöä, joka oli 11 % enemmän vuoteen 2023 verrattuna.

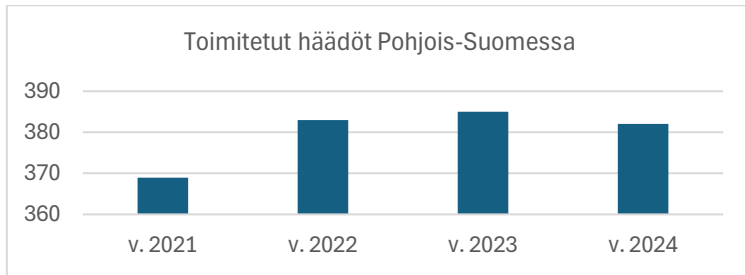
Kuva 3. Ulosottolaitos – Häädöt Suomessa vuosina 2015–2024. Ulosotto Suomessa, Ulosottolaitoksen vuositilastoja

Pohjois-Suomessa (Lappi, Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu) Ulosottolaitoksen tilastojen mukaan häätöjen määrässä on ollut pientä vaihtelua vuosien 2021–2024 aikana.¹⁹

¹⁷ Asunnottomat 2024 - Aran selvitys 2/2025

¹⁸ Kaakinen, J. (2023) KOTIIN – Selvitysraportti tarvittavista toimenpiteistä asunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä. Selvitysraportti asunnottomuuden poistamisesta 30.1.2023 saavutettava

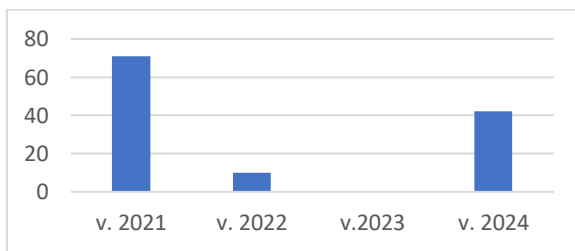
¹⁹ Tilastot - Ulosottolaitos

Kuva 4. Ulosottolaitos – Häädöt Pohjois-Suomessa vuosina 2021–2024. [Tilastot - Ulosottolaitos](#)

Rovaniemen tilanne

Aran (nyk. Varke) selvitysten perusteella asunnottomien määrä on Rovaniemellä vaihdellut (vuoden 2023 lukuja Rovaniemeltä ei ole saatavilla). Aran mukaan vuonna 2024 yksineläviä asunnottomia on ollut Rovaniemellä 42 henkilöä ²⁰

Kuva 6. Yksinelävät asunnottomat Rovaniemellä vuosina 2021–2024. Aran (nyk. Varken) selvityksissä. [Asunnottomuus selvitykset](#)

Lapin hyvinvointialueen työikäisten palveluissa on koottu tietoa asunnottomuudesta Rovaniemellä ajalla 1.10.2024–31.1.2025 (tarkastelussa on huomioitu 18–64-vuotiaat). Sen perusteella Rovaniemellä on ollut yhteensä 54 asunnottomaa henkilöä. Heistä 80 % on ollut miehiä. Huomioitavaa on, että 43 % henkilöistä on ollut alle 30-vuotiaita. ²¹

Työikäisten palvelujen kokoaman tiedon perusteella asunnottomuuden taustalla on usein luottotiedottomuus (maksuhäiriömerkintä), päihderiippuvuus sekä mielenterveyden ongelmia. Taustalla on voinut olla myös muita tekijöitä, kuten asuntojen puute, väkivallan uhka, elämänhallinnan haasteet tai ero. Rovaniemellä asunnottomat oleskelevat usein läheistensä, esimerkiksi ystäviensä tai sukulaistensa luona tai hyvinvointialueen järjestämässä tilapäismajoituksessa. Muita oleskelupaikkoja voivat olla esimerkiksi julkiset tilat tai ulkotilat.

Lapin hyvinvointialueella on Rovaniemellä tällä hetkellä käytössä seitsemän tilapäisen asumisen asuntoa (tilapäismajoitus). Perheiden ja työikäisten palvelujen

²⁰ [Asunnottomat 2024 - Aran selvitys 2/2025](#)

²¹ Lapin hyvinvointialue, Perheiden ja työikäisten palvelut 1.10.2024–31.1.2025

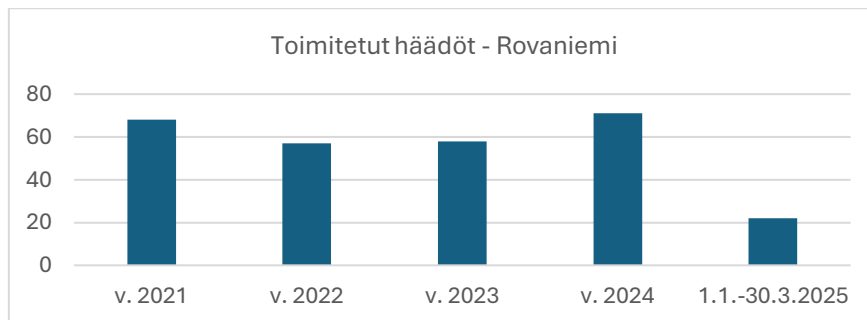

tekemän seurannan mukaan ajalla 1.10.2024–31.1.2025 tilapäisen asumisen asuntoja on käyttänyt yhteensä 40 henkilöä, joista 76 % on ollut miehiä. Henkilöistä 68 % on ollut alle 40-vuotiaita. Tilapäisen asumisen asuntoja käyttävät pääasiassa yksinelävät henkilöt, mutta asuntoja voivat käyttää tarvittaessa myös perheet tai pariskunnat. Lapin hyvinvointialue on tilapäisen asumisen lisäksi voinut tarvittaessa välivuokrata asuntoja.

Rovalan Setlementti Ry:n Osallisuuskeskus Oodin anonyymeihin terveyspalveluihin vapaaehtoisesti rekisteröityneistä 150 henkilöstä 27 henkilöä (18 %) ilmoitti vuonna 2024 vastaushetkellä olevansa asunnoton Rovaniemellä.²²

Rovaniemen Neuvokkaan toiminnassa on havaittu, että asunnottomuus on lisääntynyt Rovaniemellä. Erityisesti tässä yhteydessä korostuvat nuoret henkilöt. Lisäksi Rovaniemelle saatetaan myös tulla toiselta paikkakunnalta töihin, ennen asunnon järjestymistä ja asunnon saannin vaikeus tulee usein yllätyksenä. Eräs havaittu ryhmä ovat myös ikääntyneet henkilöt, joilla on taloudellisia haasteita ja jotka ovat saaneet hädän maksamattomien vuokrien vuoksi.²³

Ulosottolaitos ylläpitää tilastoja hädöistä. Rovaniemellä on toimitettu vuonna 2024 71 häätöä. Se on 22 % enemmän verrattuna vuoteen 2023, jolloin häätöjä on toimitettu 58.²⁴

Kuva 8. Toimitetut häädöt Rovaniemellä. Ulosottolaitoksen tilastot. [Tilastot - Ulosottolaitos](#)

²² Rovalan Setlementti Ry, Osallisuuskeskus Oodi, haastattelut 24.4.2025 ja 30.4.2025.

²³ Rovaniemen Kansalaistalo ja Neuvokas. (2025). Haastattelu 25.4.2025

²⁴ [Tilastot - Ulosottolaitos](#)

5 Asunnottomuuden syitä

Asunnottomuudelle ei löydy aina yhtä selittävää tekijää, mikä tekee asunnottomista heterogeenisen ryhmän. Huono-osaisuuteen perehtyneen sosiaali- ja terveyspolitiikan professori Juho Saaren (2015) mukaan asunnottomuuden syyt voidaan jakaa sekä **rakenteelliseen** että **yksilölliseen** tasoon.²⁵

Rakenteellisella tasolla Saari (2015) viittaa siihen, että kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa:

- asunnottomilla ei ole varaa vuokrata asuntoa, vaikka asuntoja olisi tarjota markkinahinnoin
- viimesijaisen sosiaaliturvan alhaisen tason ja asumiskustannusten jatkuva nousun yhteensovittaminen on perusongelma, joka sulkee osan ihmisistä pois asuntomarkkinoilta
- asunnon saamisessa on esteitä, mikäli on vaikeaa saada vaadittavat vakuudet ja takuut tai on ylivelkaantunut ja luottotiedoton.

Lapin hyvinvointialueen sosiaalisessa raportoinnissa²⁶ esiin nousevat Rovaniemen osalta ennen kaikkea rakenteelliset tekijät, kuten vaikeudet vuokrata markkinoilta asuntoa. Sosiaaliturvan alhainen taso yhdistettynä Kelan kohtuullisiksi katsomiin kuntakohtaisiin asumismenoihin Rovaniemellä näyttäisi raportoinnin perusteella sulkevan osan ihmisistä vuokra-asuntomarkkinoilta. Erityisesti maksuhäiriöiden vaikutus korostuu lomakkeilla asunnon saamisen esteenä, se voi estää myös kotivakuutuksen saamisen. Syyt ja vaikutukset ovat usein kuitenkin lomittaisia, mutta raportoinneista on löydettävissä keskeisiä teemoja, joita esiteltä seuraavana.

Rakenteelliset syytekijät

Kilpailu vuokra-asunnoista

Suomalaisen asunnottomuuspolitiikan rakenteellisena ongelmana voidaan pitää sitä, että se on riippuvainen asuntomarkkinoilla tapahtuvista heilahduksista (Lehtonen & Salonen 2008)²⁷. Kaupungeissa voi olla asunnottomille soveliaiden asuntojen tarjonnassa ongelmia (Saari 2015). Rovaniemellä **kilpailu asunnoista** on suurta, mikä näkyy sosiaalisessa raportoinnissa. Lisäksi Kelan kohtuulliset asumismenot täyttäviä vuokra-asuntoja on vaikeaa löytää Rovaniemellä, eivätkä kaikki vuokranantajat hyväksy Kelan tai hyvinvointialueen myöntämiä vuokravakuuksia. Myös välivuokra-asunnot eivät ole ongelmattomia, ne saattavat myös vääristää vuokra-asuntomarkkinoita.

Rovaniemellä asuntojen saatavuuteen vaikuttaa myös **matkailu** ja siitä seuraava **lyhyt vuokraus**. Huhtikuussa 2025, noin 65 000 asukkaan Rovaniemellä

²⁵ Saari, Juho (2015) Huono-osaiset: Elämän edellytykset yhteiskunnan pohjalla. Gaudeamus.

²⁶ Lapin hyvinvointialueen sosiaalisen raportoinnin lomake [Sosiaalinen raportointi - eKollega](#)

²⁷ Lehtonen, L. & Salonen, J. (2008). Asunnottomuuden monet kasvot. Ympäristöministeriö: Edita Publishing [jakaja]. [Asunnottomuuden monet kasvot](#)

(Tilastokeskus 2025)²⁸, on Airbnb-sivustolla yli 1 000 asuntoa.²⁹ Lyhytvuokrausilmiö näkyy vapaiden vuokra-asuntojen saatavuutena.

“Rovaniemen seudun vuokra-asuntoihin on usein 50–100 hakijaa asuntoa kohden, joten kilpailu on kovaa.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 178/2024)

“Uutena ilmiönä on tullut vuokra-asunnot, jotka ovat vapaana vain kesän ajan eikä niitä näin ollen voi vuokrata pidempiaikaisesti. Asunnot ilmeisesti menevät airbnb-käyttöön talvella.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 152/2024)

Rovaniemellä sosiaalialan ammattilaiset ovat sosiaalisessa raportoinnissa nostaneet esiin asiakkaidensa **maksuhäiriömerkintöjen** ja **vuokravelan vaikutukset** kohtuuhintaisen vuokra-asunnon saamiseen liittyen. Moni vuokranantaja edellyttää puhtaita luottotietoja vuokralaiselta. Tämä tarkoittaa, että erityisesti henkilön, jolla on maksuhäiriömerkintä, on hyvin vaikea tai lähes mahdotonta löytää vuokra-asuntoa Rovaniemeltä. Maksuhäiriömerkintä vaikuttaa myös kotivakuutuksen saamiseen. Myös vanha vuokravelka voi vaikuttaa vuokra-asunnon saantiin. Havaintojen mukaan tällaisissa tilanteissa ei ole aina ole ollut apua siitä, että henkilöä tuettaisiin sosiaalityön kautta esimerkiksi välitystilillä.

“Olemme toistuvasti asumisen tiimissä kiinnittäneet huomiota siihen, kuinka vaikea on löytää asiakkaillemme vuokra-asuntoja vapailta markkinoilta -etenkin jos asiakkaalla on merkintä luottotiedoissa. Viime aikoina vuokra-asuntoilmoituksissa on ollut myös maininta, etteivät yksityiset vuokranantajat edes hyväksy Kelan eikä sosiaalitoimen vakuutta. Yhteistyö KAS:n kanssa on myös osoittautunut haasteelliseksi.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 141/2024)

Makropoliittiset vaikutukset

Sosiaalisesta raportoinnista nousee **korkean vuokratason** lisäksi esiin myös **poliittiset vaikutukset**, kuten hallituksen linjaamat Kelan hyväksyttävät kuntakohtaiset asumismenojen rajat niin asumistuessa kuin perustoimeentulotuessa, joista Kela ei joustaa. Elinkustannusten nousu ja sosiaaliturvamuuutokset ovat vaikuttaneet ihmisten käytettävissä oleviin tuloihin. Ihmisten toimeentulo on aiempaa tiukemmalla, mikä voi johtaa muun muassa velkaantumiseen.

“Rovaniemen vuokrataso on korkea, eikä kohtuuhintaisia asuntoja ole saatavilla. Kela ei joustaa kuntakohtaisten asumismenojen määrässä. Tämä näkyy niin, että asiakkaiden tulee hakea edullisempia asuntoja ja asunnottomuutena.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 189/2024)

Rovaniemellä Kelan määrittämät kohtuulliset asumismenot eivät aina kata todellisia vuokrakustannuksia, mikä voi pakottaa ihmisiä muuttamaan pois

²⁸ Tilastokeskus (2025). Kuntien avainluvut | Tilastokeskus

²⁹ www.airbnb.fi

kodistaan.³⁰ Vuosina 2024–2025 Kela on ohjannut kymmeniä tuhansia suomalaisia toimeentulotuen saajia etsimään edullisempaa asuntoa. Rovaniemellä muuttokehotuksen saaneita kotitalouksia oli 348.³¹

“ -- Kelalla on tiukka linja kohtuuhintaisten asumiskulujen suhteen ja se ei myönnä vuokravakuutta eikä muuttokuluja mikäli asumiskulut ovat euronkaan yli kohtuullisen. Tämä on lisännyt Hyvinvointialueelta myönnettävien vuokravakuuksien ja muuttokulujen määrää.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 200/2025)

Palvelujen puutteet

Palvelujen puute voi vaikuttaa asunnottomuuteen. Esimerkiksi asumisen ohjaukseen ja tilapäisen asumisen palveluihin on Lapin hyvinvointialueella Rovaniemellä jonoa. Lisäksi Rovaniemen kaupunki ei tarjoa tällä hetkellä asumisneuvonnan palveluja.

“Sosiaalihuollon viranomaisen keinot tukea henkilöitä ovat vähäiset ja tilapäisasuntoja ei ole vapaana. Asunnottomia henkilöitä voi olla yhdellä sosiaaliviranomaisella yhtäaikaa useita.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 161/2024)

Asunnottomuutta koskevassa selvitysraportissa Juha Kaakinen (2023) nostaa esiin, että on tunnistettu asunnottomuuden riskitekijöiden voivan johtua myös palvelujärjestelmästä sekä asiakkaan kohtaamattomuudesta, palvelujen ylikuormituksesta ja ruuhkautumisesta sekä koordinoinnin heikkoudesta (tieto ei välity asiantuntijalta toiselle ja asiakkaan tulee kyetä itse koordinoimaan palvelujaan).³²

Yksilölliset syytekijät

Yksilöllisellä tasolla Saari (2015) nostaa esiin pitkäaikaisasunnottomien elämänhallinnan ja sosiaalisten taitojen haasteet. Merkittävällä osalla pitkäaikaisasunnottomista on taustallaan päihde- ja mielenterveysongelmia sekä rikoshistoriaa, mikä ei tee heistä houkuttelevia vuokralaisia vuokranantajan näkökulmasta. (Saari 2015.)³³

Osallisuuskeskus Oodissa on havaittu, että asunnottomuus voi joskus olla myös **valinta**: Kaikki eivät hae asuntoa, jos he voivat tilapäisesti majoittua tuttavien luona tai löytää muun nukkumapaikan. Myös epävarmuus tulevaisuudesta tai muuttoaikeet voivat vaikuttaa halun hakea asuntoa. Oodissa on lisäksi havaittu,

³⁰ Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus Ara. (2025). *Selvitys 2/2025, Asunnottomat 2024*. Haettu osoitteesta: <https://www.varke.fi/fi/document/asunnottomat-2024>.

³¹ Rosvall, M., Kanerva, J., Huttunen, S., Matin, A., & Ruuska, V.-M. (2025). Kela on lähettänyt muuttokehotuksen tuhansille. Yle 14.5.2025. Haettu osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20155970>

³² Kaakinen, J. 2023. *Selvitysraportti asunnottomuuden poistamisesta 30.1.2023 saavutettava*

³³ Saari, Juho (2015) Huono-osaiset: Elämän edellytykset yhteiskunnan pohjalla. Gaudeamus.

että **heikossa fyysisessä tai psyykkisessä kunnossa** olevien henkilöiden on vaikea hakea asuntoa ja heille hakemusten tekeminen, laskujen maksaminen tai asiointikäynnit voivat olla ylivoimaisia ilman tukea. Asunnottomuutta kokeneet pitävät tärkeänä, että heillä on yksi nimetty työntekijä tukena koko prosessin ajan.³⁴

Sosiaalisen raportoinnin mukaan yhä useammalla on **puutteita asumisentaidoissa ja elämänhallinnassa**, ja ohjausta asumiseen ja talouteen liittyvissä asioissa tarvitaan. Erityisesti huolta herättävät henkilöt, joiden heikko psyykkinen ja fyysinen vointi sekä toimintakyky johtavat toistuviin asunnon menetyksiin. Taustalla voi olla myös häiritsevää käytöstä ja asunnon vahingoittamista. Tilapäisen asumisen asunnoissa nämä ongelmat korostuvat, sillä niissä ei ole valvontaa, mikä voi johtaa pitkiin käyttökatkoihin ja lisäkustannuksiin taloyhtiöille.

“Yhteinen huoli LKS psykiatrian kanssa: asunnottomia asiakkaita, joilla taustalla luottohäiriömerkintä, vuokravelkaa, häätö, vaikea löytää uutta asuntoa, voivat vastustaa tuetun asumisen palveluita, ei asumisen taitoja, tilapäinen asuntokaan ei kaikkia auta, kun saattavat ryyppätä siellä viikon, jonka jälkeen joutua osastohoitoon, ovat osastolla ikään kuin lämmittelemässä kalliissa osastohoidossa.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 36/2024)

Joskus asunnottomuus voi johtua **elämäntilanteen muuttumisesta** tai niin sanotuista elämänkolhuista, kuten erosta, sairastumisesta tai puolison kuolemasta. Nämä tekijät eivät nousseet merkittävästi esiin tämän sosiaalisessa raportissa käytetyssä aineistossa.

Juha Kaakisen (2023) asunnottomuutta koskevan selvitysraportin mukaan asunnottomuuden profiili on moninaistunut ja asunnottomat henkilöt voivat tarvita paljon sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Asunnottomuusriskin taustalla on usein muun muassa terveydellisiä taustatekijöitä (mielenterveysongelmat, riippuvuussairaudet, neuropsykiatriset sairaudet ja somaattiset sairaudet) sekä sosiaalisia ja kulttuurisia taustatekijöitä (periytyvää huono-osaisuutta, epäsosiaalista elämäntapaa ja kulttuurisia tekijöitä kuten kielitaidottomuutta maahanmuuttajilla).³⁵

³⁴ Rovalan Settlementti Ry, Osallisuuskeskus Oodi, haastattelut 24.4.2025 ja 30.4.2025.

³⁵ Kaakinen, J. 2023. [Selvitysraportti asunnottomuuden poistamisesta 30.1.2023_saavutettava](#)

6 Asunnottomuuden seurauksia ja kustannuksia

Asunnottomuudella on sekä inhimillisiä että yhteiskunnallisia vaikutuksia. Tilastojen ja kustannusvaikuttavuuden esille nostaminen on yksi tapa nostaa konkreettisesti säästökohteita hakevassa yhteiskunnassa esiin asunnottomuuden ilmiön vaikutukset.

Inhimillisellä tasolla asunnottomuus aiheuttaa sosiaalisten ongelmien kasautumista ja vaikeuttaa kaikkia muita elämän osa-alueita kuten kuntoutumista. Asunnottomuuden seuraukset näkyvät muun muassa syrjäytymisen syvenemisenä ja sosiaalisten suhteiden katkeamisena. Eettisesti tarkasteltuna asunnottomuus loukkaa ihmisen perustavanlaatuisia oikeutta ihmisarvoiseen elämään ja omaan tilaan.³⁶

Asunnottomuus vaikuttaa merkittävästi ja kokonaisvaltaisesti yksilön terveyteen ja yleiseen hyvinvointiin. Asunnottomien kuolleisuus on yli viisinkertainen samanikäisiin verrokkeihin peilattuna. Kuolleisuus tauteihin on niin ikään yli kolminkertainen, ja ei-luonnollisiin syihin, kuten tapaturmiin ja väkivaltaan, jopa 20-kertainen alle 50-vuotiailla asunnottomilla.³⁷

Sosiaalisessa raportoinnissa nousee esiin, että asunnottomia tai asunnottomuusuhan alla olevia henkilöitä, joiden toimintakyky on heikko, on sosiaalipalvelujen asiakkuudessa yhä enemmän ja yhdellä työntekijällä heitä voi olla asiakkuudessa yhtä aikaa useita. Esimerkiksi erityistä tukea tarvitsevat nuoret aikuiset, joilla on taustallaan päihderiippuvuutta ja rikollisuutta voivat jäädä havaintojen mukaan ilman tarpeen mukaisia palveluja. Havaintojen mukaan asunnottomuuteen liittyvät haasteet ovat pahentuneet muutaman vuoden aikana.

Rovaniemen tilannetta käsittelevässä sosiaalisessa raportoinnissa nostettiin esiin asunnottomien hyvinvointiin liittyviä seikkoja:

" - Asunnottomien asiakkaiden psyykinen ja fyysinen vointi on usein heikko, joten heidän kykynsä majoittua itsenäisesti tai yhteismajoituksissa ovat alhaiset. Tilapäismajoitukset ovat usein jaettuina majoituksia, joten asiakkaiden mahdollinen häiriökäyttäytyminen tai psyykinen oireilu vaikuttaa myös toisiin majoittujiin. Tilapäismajoitusasunnot on usein rikottu ja kalusteita ja tavaroita on varastettu. Asuntojen korjaaminen ja uudelleen sisustaminen vievät aikaa ja asunto on pitkään poissa käytöstä." (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 39/2024)

"- Kun asuntoa ei löydy, vaikutus nuoren elämään on kokonaisvaltainen, asiat jäävät junaamaan paikoilleen eikä esimerkiksi työ/koulutusasiat etene. Tilanne on

³⁶ Valtioneuvosto (2023) *Ohjelma pitkäaikaisen asunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä.* <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM075:00/2023>.

³⁷ Stenius-Avoade, A., Haaramo, P. & Eriksson, J. 2018. Asunnottomuuteen liittyviä suuria terveysriskejä. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 2018:134(7). [Asunnottomuuteen liittyviä suuria terveysriskejä](#)

kuormittava myös meille työntekijöille, koska emme saa asioita edistymään meistä johtumattomista syistä.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 178/2024)

Yhteiskunnallisella tasolla asunnottomuus aiheuttaa huomattavia vaikutuksia ja kustannuksia useilla sektoreilla, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa, poliisitoimessa ja oikeusjärjestelmässä. Se lisää eriarvoisuutta ja heikentää sisäistä turvallisuutta: asunnottomuus nähdään valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteossa yhtenä äärimmäisen syrjäytymisen muotona, joka heijastuu rikollisuuteen³⁸

Asunnottomuuden poistamiseen pyrkiminen on paitsi eettisesti myös taloudellisesti perusteltua. Tampereen teknillisen yliopiston vuonna 2011 suorittaman tutkimuksen mukaan yhteiskunta säästää vähintään 15 000 euroa vuodessa jokaisesta henkilöstä, jolle järjestetään asunto ja tarvittava tuki. Helsingin asumisneuvonnan mukaan ennaltaehkäisevän työn säästöt voivat olla jopa 17 000–52 000 euroa vuodessa henkilöä kohden, riippuen tämän palvelutarpeista.³⁹

Myös Sininauhasäätiön Sospeditiltä teettämässä selvityksessä (2025) todetaan, että ero asunnottoman ja itsenäisen asumisen tai kotiin vietävien palvelujen välillä on huomattava. Selvitys tukee myös “polkua” asunnottomuudesta kohti itsenäistä asumista (inhimilliset ja kustannustehokkaat vaikutukset). Selvityksen mukaan yksi asunnon yksilö voi maksaa yhteiskunnalle **reilut 50 prosenttia enemmän** kuin itsenäisesti asuva yksilö (40 400 €/18 000 €/vuosi). Asunnottomalla yksilöllä voi olla enimmillään tarvetta useisiin eri sosiaali- ja terveystalouteihin, kuten päihde- ja riippuvuuspalveluihin. Tietenkään kaikki asunnottomat eivät tarvitse kaikkia yhteiskunnan palveluja, joten eri palvelujen kustannusvaikutuksia voidaan tarkastella eri tilanteista käsin. Vaikka asunnon saisikin itsenäisesti asuessaan asumis- ja toimeentulotukea, voi häneltä vähentyä parhaimmillaan tarve kalliiseen erikoissairaanhoidon.⁴⁰

Rovaniemen tilannetta kuvaavassa sosiaalisessa raportoinnissa nostettiin niin ikään esiin kustannus- ja työntekijäresursseihin liittyviä ongelmia. Asunnottomuus työllistää sosiaalipalvelujen työntekijöitä, usein tuloksetta. Työaika käytetään asuntojen etsimiseen asiakkaille ja sosiaalipalveluilla on tällä hetkellä vain vähän keinoja tukea asunnottomia. Suunnitelmallinen sosiaalityö jää helposti kiireellisten asioiden varjoon.

“Välivuokra-asunnot on koko ajan täynnä. Tilapäismajoitukset on ensisijaisesti ainoastaan päivystyksen asiakkaille. Aikuissosiaalityössä ei ole keinoja auttaa asiakkaita asunnottomuudessa. Oma koti on tärkeä. Asunnottomuus on kallista yksilölle, kun muut asiat elämässä eivät etene suunnitellusti kodittomuuden vuoksi, mutta tämä on myös kallista sosiaalityössä. Tämän voisi sanoa olevan

³⁸ Valtioneuvosto (2023) *Ohjelma pitkäaikaisen asunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä.* <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM075:00/2023>.

³⁹ Valtioneuvosto (2023) *Ohjelma pitkäaikaisen asunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä.* <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM075:00/2023>.

⁴⁰ Sininauhasäätiö (2025) *Asunnottomuus maksaa Suomelle miljoonia euroja vuodessa – asunnottomuustyöllä on mahdollista saada aikaan merkittäviä säästöjä.* <https://sininauhasaatio.fi/asunnottomuus-maksaa-suomelle-miljoonia-euroja-vuodessa/>.

resurssihukka. Sosiaalipalveluissa monessa eri palvelussa työntekijät käyttävät tähän asiaan työaika useita tunteja viikossa, eikä siihen ole ratkaisua. Ongelma on vain pahentunut muutaman vuoden aikana.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 195/2025)

“Suunnitelmallinen sosiaalityö on muuttunut kiireellisten talouden asioiden selvittämiseksi ja asunnottomuuden ehkäisemiseksi. Välitystilien tarve kasvanut.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 198/2025)

Ääritilanteessa asunnottomuus näkyy terveydenhuollossa ja poliisissa. Tämä nousi esiin sosiaalisen raportoinnin lomakkeissa sekä Osallisuuskeskus Oodin toimijoiden haastattelussa. Oodissa oli havaittu, että joskus ääritilanteissa putka on viimeinen keino saada suojaa, kun yöaikaista asunnottomille suunnattua majoitusta ei Rovaniemellä ole. Oodista tuodaan esiin, että asunnottomuus voi vaikeuttaa pääsyä erilaisiin tarpeen mukaisiin palveluihin ja voi hankaloittaa esimerkiksi pitkittyneiden tai pitkäaikaisairauksien hoitoa. Hoitamattomat sairaudet aiheuttavat merkittäviä kustannuksia terveydenhuololle ja yhteiskunnalle.

Lapin hyvinvointialueen terveydenhuollon sosiaalityössä tehtyjen havaintojen mukaan Rovaniemen asunnottomuustilanne näkyy muun muassa terveyskeskusten vuodeosastoilla ja psykiatrian osastoilla: Kun kotia ei ole, kotiuttaminen osastolta viivästyy. Osa asunnottomista henkilöistä kotiutuu läheisensä luo, osasta ollaan yhteydessä sosiaalipalveluihin.⁴¹

7 Säädökset ja ohjelmat asunnottomuuteen vaikuttavan työn taustalla

Asunnottomuuden poistaminen ja ehkäisy edellyttävät monien toimijoiden laajaa yhteistyötä sekä erilaisia palveluja ja tukimuotoja. Erityisen tärkeää tässä on kuntien ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö. Suomi on sitoutunut kansainvälisiin sopimuksiin sekä säätänyt lainsäädäntöä ja asettanut ohjelmia, jotka ohjaavat asunnottomuutta ehkäiseviin toimiin.

Suomen perustuslain (1999/731) 19 §:n mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Tämän pykälän mukaan julkisen vallan on muun muassa turvattava jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystalvet ja edistettävä oikeutta asuntoon sekä tukea asumisen omatoimista järjestämisestä. Perustuslain 22 § säättää, että julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.⁴²

⁴¹ Lapin hyvinvointialueen terveydenhuollon sosiaalityö

⁴² Suomen perustuslaki 731/1999 | Lainsäädäntö | Finlex

Laissa asunto-olojen kehittämisestä (1985/919) säädetään, että kunnan tehtävänä on luoda alueellaan yleiset edellytykset asunto-olojen kehittämiselle ja huolehdittava, että toimenpiteet asunto-olojen kehittämiseksi suunnataan erityisesti asunnottomien ja puutteellisesti asuvien asumisolojen parantamiseen ja järjestämiseen (1 §, 5 §).⁴³

Sosiaalihuoltolaissa (2014/1301)⁴⁴ säädetään hyvinvointialueen sosiaalihuollon tehtäväksi muun muassa välttämättömän huolenpidon turvaamisen (12 §), tilapäisen asumisen (21 §) ja tuetun asumisen järjestämisestä (22 §). Hyvinvointialueen on järjestettävä tilapäistä asumista henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee asumisensa järjestämisessä lyhytaikaista, kiireellistä apua. Tuettua asumista on järjestettävä henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee hyvinvointialueen apua tai tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä.

Eduskunta on säätänyt määräaikaisen **lain asumisneuvonnan tuesta vuosina 2023–2027** (1036/2022)⁴⁵. Lain tavoitteena on ehkäistä asumisen ongelmia ja asunnottomuutta parantamalla asumisneuvonnan saatavuutta asumismuodosta riippumatta. Kunnat voivat hakea lain perusteella asumisneuvonnan valtionavustusta Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukselta (Varke, ent. Ara)⁴⁶. Tavoitteena lailla on vuokravelkojen, asumisen häiriöiden ja häätöjen vähentäminen sekä asumisen jatkumisen turvaaminen.

Suomi on useissa kansainvälisissä sopimuksissa sitoutunut toimenpiteisiin asunnottomuuden ehkäisemiseksi ja asunnottomuuden poistamiseksi. **Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus** (artikla 25)⁴⁷, **Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus** (voimaantulo Suomen osalta 3.1.1976)⁴⁸ sekä **Euroopan sosiaalinen peruskirja**⁴⁹ velvoittavat kaikki viranomaisia toimimaan asunnottomuuden poistamiseksi. Suomi on lisäksi vuonna 2021 allekirjoittanut **Lissabonin julistuksen**, jolla EU:n Komissio, Euroopan Parlamentti, jäsenvaltiot sekä kansalaisyhteiskunnan edustajat perustivat Euroopan laajuisen yhteistyöelimen asunnottomuuden poistamiseksi (the European Platform on Combatting Homelessness) ja sitoutuivat tavoitteeseen poistaa asunnottomuus vuoteen 2030 mennessä⁵⁰.

Suomen nykyisen, Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelma on tarttunut pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen, ja ympäristöministeriö on asettanut **valtakunnallisen ohjelman pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä**⁵¹. Ohjelmaan on kutsuttu mukaan yhdeksän Suomen suurinta kaupunkia (Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Oulu, Tampere, Turku ja Vantaa) sekä näiden alueiden hyvinvointialueet (Keski-Suomi, Länsi-

⁴³ Laki asunto-olojen kehittämisestä 919/1985 | Lainsäädäntö | Finlex

⁴⁴ 1301/2014 | Lainsäädäntö | Finlex

⁴⁵ Laki asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023-2027 1036/2022 | Lainsäädäntö | Finlex

⁴⁶ Varke Avustus asumisneuvontatoimintaan

⁴⁷ Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus - YK:n alueellinen tiedotuskeskus - Finnish

⁴⁸ Asetus taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta 6/1976 | Sopimussarja | Finlex

⁴⁹ Uudistettu Euroopan sosiaalinen peruskirja (1996) - Ulkoministeriö

⁵⁰ European platform to combat homelessness is launched

⁵¹ Ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä - Valtioneuvosto

Uusimaa, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Vantaa ja Kerava, ja Varsinais-Suomi). Ohjelman avulla pyritään luomaan toimintamalleja ja rakenteita pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi ja ehkäisemiseksi.

8 Ehdotettuja toimia ja suositeltuja toimenpiteitä

Ehdotettuja toimia Rovaniemelle

Seuraavassa on esitelty joitakin asunnottomuuteen liittyviä ehdotettuja toimia sosiaalisen raportoinnin, kolmannen sektorin toimijoiden ja asunnottomuutta kokeneiden henkilöiden esiin nostamien havaintojen pohjalta.

Osallisuuskeskus Oodista muistutetaan, että asunnottomuus voi olla lyhytaikaista, pitkäaikaista tai toistuvaa, ja tilanteet ovat ihmisillä erilaisia, jonka vuoksi järjestettävä tuki tulee räätälöidä aina yksilöllisen tilanteen mukaan.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Asunnottomuustyössä tärkeäksi katsotaan sosiaalipalvelujen yhteistyö eri toimijoiden kanssa, kuten terveydenhuollon, kunnan, vuokranantajien, kolmannen sektorin ja korkeakoulujen kanssa. Järjestötoiminta voi tukea sosiaalipalvelujen tekemää yksilökohtaista työtä, esimerkiksi Osallisuuskeskus Oodin työntekijä on voinut tavata asiakasta yhdessä hyvinvointialueen työntekijän kanssa.

“Ratkaisuehdotuksena ensisijassa kohtuullisten asuntojen saaminen ja suurten vuokranantajien kanssa tehtävä määrätietoinen yhteistyö. (...) Yhteistyö esimerkiksi Lapin yliopiston ja ammattikorkeakoulun sekä kolmannen sektorin toimijoiden ja seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö voisivat olla paikallaan.”
(Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 179/2024)

Erityisen tärkeäksi sosiaalihuollon ammattilaiset nostavat Lapin hyvinvointialueen yhteistyön Rovaniemen kaupungin kanssa kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen lisäämiseksi Rovaniemelle. Erityisesti he korostavat kaupungin lakisääteistä (Laki asunto-olojen kehittämisestä 1§, 5§)⁵² roolia asuntojen tarjoamiseen asukkailleen.

“Tarvitsemme vuokra-asuntoja, jotka oikeasti yltävät perustoimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen kuntakohtaisiin rajoihin Rovaniemellä.”
(Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 199/2025)

⁵² Laki asunto-olojen kehittämisestä 919/1985 | Lainsäädäntö | Finlex

“Asiaan tulisi reagoida laajemmin kunnan tasolla, eikä vain sosiaalipalveluista. Yhteistyötä pitäisi lisätä Laphan ja kunnan kesken asuntotilanteeseen liittyen ja ottaa KAS mukaan yhteistyöhön.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 195/2025)

“Rovaniemellä Airbnb-majoituksen rajoittaminen” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 200/2025)

Asumisneuvonnan palvelut

Sosiaalisessa raportoinnissa nousee vahvasti esiin asumisneuvonnan tarve Rovaniemelle. Myös Osallisuuskeskus Oodissa nähdään tarve asumisneuvonnalle: Tarvitaan matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta asumiseen ja asunnottomuuteen liittyviin kysymyksiin, joka ei vaadi henkilöltä sosiaalipalvelujen asiakkuutta. (Asumisneuvonnasta tarkemmin asunnottomuuden poistamiseen ja ennaltaehkäisyyn suositeltuja toimenpiteiden yhteydessä.)

“Rovaniemen kaupungin pitäisi tarjota asunnottomille soveltuvia palveluita kuten asumisneuvontaa, jota useimmissa suurissa kaupungeissa tarjotaan. Nykyisellään asumisneuvonta on hajallaan eri viranomaisissa.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake 172/2024)

Yöaikainen tilapäisen asumisen yksikkö (yömaja / ensisuoja)

Useassa tarkastelluissa sosiaalisen raportoinnin lomakkeissa (10 lomakkeessa /25 lomakkeesta) peräänkuulutetaan yömajaa (yöaikainen tilapäisen asumisen yksikkö), jota Rovaniemellä ei ennestään ole. Yömajan hyöty perustellaan turvallisuudella ja paikkana, jossa saisi myös neuvontaa ja ohjausta. Yömaja lisäisi turvallisuutta sekä yksilö- että yhteiskunnan tasolla.

“Asunnottomien valvottu yömaja ainakin talvikuukausiksi (loka–huhtikuu). Yömajassa olisi turvallista ja valvottua, asiakkaat saisivat neuvoja ja ohjausta. Asiakkaan näkökulmasta yömaja varmistaisi lämpimän yöpaikan. Hyvin levätyn yön jälkeen olisi helpompi järjestellä omia asioitaan.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 39/2024)

“Yömajan / hätämajoitusyksikön perustaminen Rovaniemelle. Nykyinen tapa järjestää tilapäistä majoitusta on riittämätön ja toimimaton.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 172/2024)

Lapin hyvinvointialueen järjestämässä keskustelutilaisuudessa 1.4.2025 asunnottomuutta kokeneet henkilöt toivat esiin ajatuksiaan Rovaniemelle tarvittavista palveluista: Erityisesti esiin nousi valvotun yömajan tai vastaavan ensisuojan tarve. Heidän mukaansa yömaja voisi toimia päiväkeskuksen yhteydessä ja olla avoinna esimerkiksi kello 19.00–8.00 välisenä aikana. Yömajassa tulisi olla peseytymismahdollisuudet sekä erikseen tilat naisille ja miehille sekä päihtyneille. Turvallisuutta lisäisi, että paikalla olisi henkilökuntaa ja että vartijalle annettaisiin säilytettäväksi esimerkiksi teräaseet. Yömajasta ja päiväkeskuksesta olisi hyvä saada tukea oman elämäntilanteen selvittämiseen ja esimerkiksi asunnon etsintään. Yömajan tulisi olla avoin kaikille, jotta sinne voisi hakeutua itse tarpeen vaatiessa.

Myös kolmannen sektorin toimijat (Rovaniemen Neuvokas ja Osallisuuskeskus Oodi) näkevät tarpeen yö- ja viikonloppuajaiselle asumispalvelulle Rovaniemellä. Tilapäistä yöaikaista majoitusta tarjoava yksikkö voisi olla esimerkiksi eräänlaisen yhteisötilan yhteydessä, jonne voisi tulla käymään matalalla kynnyksellä. Yksikköön tulisi voida mennä sekä päihtetömmänä että päihtyneenä ja sieltä tulisi saada myös ohjausta ja neuvontaa sekä apua asunnottomuuteen, esimerkiksi asuntojen hakemiseen.

Muut asumispalveluratkaisut

Sosiaalisessa raportoinnissa nostetaan esiin, että Rovaniemellä on tarve erilaisille asumispalveluille, kuten tilapäisen asumisen palveluille, välivuokra-asunnoille sekä tuetulle asumiselle. Esiin nousi myös asuntolatyypinen ratkaisu vaihtoehtona. Tarvitaan erilaisia vaihtoehtoja tukea asumista ja asunnon saantia.

“Aikuissosiaalityön asiakkaille omia tilapäismajoituksia. Välivuokra-asuntoja tulisi olla enemmän. Voisiko miettiä myös asuntolatyypistä ratkaisua asunnottomille?”
(Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 195/2025)

Osallisuuskeskus Oodista tuodaan esiin, että asunnottomuutta kokeneilla henkilöillä on ollut hyviä kokemuksia ratkaisusta, joissa hyvinvointialue on välivuokrannut asunnon ja räätälöinyt sinne henkilölle yksilöllistä tukea ja ohjausta. Oodista kerrotaan, että asunnottomuutta kokeneet henkilöt ovat katsoneet, että tämä on heille usein asumispalveluyksikköä toimivampi ratkaisu.

Yhteisösosiaalityö ja etsivä työ

Sosiaalisen raportoinnin lomakkeissa nousee esiin yhteisösosiaalityön ja etsivän sosiaalityön tarve. Myös Rovaniemen Neuvokkaassa nähdään tarve sosiaalihuollon etsivälle (jalkautuvalle) työlle, koska kaikki henkilöt eivät osaa tai pysty hakemaan apua itselleen. Matalan kynnyksen ohjauksen ja neuvonnan tarve oli havaittu myös Osallisuuskeskus Oodissa.

“Tärkeäksi nousee myös yhteisöpedagogia ja jalkautuva työ asuinyhteisöihin. Palvelut eivät tavoita niitä, jotka eniten palveluita tarvitsevat.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 179/2024)

Sosiaalihuoltolaissa (7a §) säädetään yhteisösosiaalityöstä ja etsivästä työstä. Hyvinvointialueen asukkaiden saatavissa tulisi olla lain mukaan yhteisösosiaalityötä, jolla edistetään yhteisöjen sosiaalista eheyttä ja hyvinvointia sekä hyviä väestösuhteita. Lisäksi tulisi tehdä etsivää työtä, jolla tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin tapahtuvaa erilaisiin tiloihin, alueille tai tilaisuuksiin jalkautuvaa työtä, jonka tavoitteena on etsiä ja tunnistaa ilmeisen sosiaalihuollon avun tarpeessa olevia henkilöitä ja ohjata heidät tarvittavan avun ja palvelujen piiriin.⁵³

⁵³ Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2024:13, Sosiaalihuoltolain soveltamisopas 2024 [Sosiaalihuoltolain soveltamisopas 2024](#)

Sosiaalipalvelujen työnjaollinen selkeyttäminen

Sosiaalisessa raportoinnissa nostetaan esiin, että tarvetta on sosiaalipalvelujen palvelupolun selkeyttämiselle ja ohjeistukselle niihin tilanteisiin, joissa on kyse akuutista asunnottomuudesta tai asiakkaalla on asunnottomuuden uhka. Esimerkiksi katsotaan, että asunnottomien asioiden keskittämisestä tietyille työntekijöille voisi olla hyötyä Rovaniemellä.

“Asunnottomien palvelua voisi keskittää, koska tällä hetkellä jokainen aikuissosiaalityön työntekijä työskentelee asunnottomien haasteiden parissa (asunnon saaminen). Tämä tehostaisi työaika, kun kaikki eivät selvittäisi samoja asioita, mitä joku toinen työntekijä on juuri hetkeä aiemmin tehnyt.” (Sosiaalisen raportoinnin lomake nro 178/2024)

Asunnottomuuden poistamiseen ja ennaltaehkäisyyn suositeltuja toimenpiteitä

Juha Kaakinen on ympäristöministeriön toimeksiannosta selvittänyt vuonna 2023 millaisia konkreettisia toimenpiteitä asunnottomuuden poistaminen edellyttää Suomessa. Selvitysraportissaan hän esittää useita tarvittavia toimenpiteitä.⁵⁴

Keskeisenä lähtökohtana on siirtyminen tilapäisistä asumisratkaisuista pysyviin asumismuotoihin. **Tilapäisen asumisen**, kuten ensisuojeien ja kriisiasumisen, käyttö tulisi rajata korkeintaan kuukauteen. Tilalle tarvitaan sosiaali- ja terveyspalvelujen tarjoamaa **asumispäivystystä**, jotka tarjoavat tukea ja ohjausta sekä ensisuojeja paremmin yksityisyyttä. Esimerkiksi Tampereella Pirkanmaan hyvinvointialue tarjoaa asumispäivystystä, jonne voi hakeutua ympäri vuorokauden. Palveluun voi tulla myös päihtyneenä, mutta päihteiden tuonti tiloihin ja alueelle on kielletty. Palvelu sisältää majoituksen kahden hengen huoneissa, joissa on wc ja suihku, pyykinpesumahdollisuus sekä maksuton aamu- ja iltapala (lounas ja päivällinen maksullisia).⁵⁵

Kaakinen (2023) korostaa, että asumispäivystyksen toteuttaminen edellyttää, että hyvinvointialueella on asumispäivystyksen rinnalla riittävästi jatkoasuttamismahdollisuuksia ja **pysyviä asumisratkaisuja**, kuten yksittäisiä asuntoja ja Asunto ensin -periaatteella⁵⁶ toimivia tuetun asumisen yksiköitä. Hän esittää käyttöönotettavaksi **nopean asuttamisen mallia**, joka perustuu vuokranantajien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Siinä nopeasti järjestettävään asuntoon liitetään määräaikainen (12 kk) tuki asumisen turvaamiseksi.

Kaakisen (2023) mukaan **moniammatillinen liikkuva tuki**, kuten Jyväskylässä Keski-Suomen hyvinvointialueen Nopsajalka-tiimi⁵⁷, on tärkeä osa asunnottomille

⁵⁴ Kaakinen, J. 2023. [Selvitysraportti asunnottomuuden poistamisesta 30.1.2023 saavutettava](#)

⁵⁵ Pirkanmaan hyvinvointialue, Tampereen asumispäivystys ja asumisyksiköt. [Tampereen asumispäivystys ja asumisyksiköt - pirha.fi](#)

⁵⁶ Pleace, N. 2016. Asunto ensin -opas Eurooppa, Housing First Guide 1.Asunto-Ensin-opas WEB-27.10..pdf

⁵⁷ Keski-Suomen hyvinvointialue, Nopsajalka-tiimi [Nopsajalka-tiimi | Keski-Suomen hyvinvointialue](#)

ja asunnottomuusriskissä oleville tarjottavaa palvelukokonaisuutta. Jyväskylässä tiimi tarjoaa matalan kynnyksen sosiaalityötä, päihde- ja mielenterveystyötä sekä ohjausta palveluihin. Malli perustuu nopeaan reagointiin ja palvelutarpeen arviointiin sekä ohjaa ja kannattelee asiakasta tarvitsemiinsa muihin palveluihin. Tiimi toteuttaa työssään asunto ensin -mallia ja sen periaatteita.

Erityistä huomiota Kaakinen (2023) kiinnittää paljon palveluja tarvitseviin asunnottomiin, joilla on usein monia samanaikaisia haasteita, kuten päihde- ja mielenterveysongelmia tai neuropsykiatrisia oireita. Heidän tukemisensa edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon erikoistunutta ammatillista osaamista sekä **asunnottomuusspesifejä palveluja**. Paljon palveluja tarvitsevat asiakkaat ovat usein sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisasiakkaita, joiden kohdalla yhteinen asiakassuunnitelma ja tiedonvaihto sekä yksilölliset palvelukokonaisuudet ja kiinnipitävää työote ovat keskeisiä.

Ennaltaehkäisevän työn osalta Kaakinen (2023) korostaa matalan kynnyksen **asumisneuvonnan** merkitystä. Asumisneuvonta auttaa ehkäisemään häätöjä ja tukee asunnottomuusriskissä olevia. Se nousee esiin tehokkaana keinona ehkäistä asunnottomuutta myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämishankkeiden loppuraportissa (46/2023): Matalan kynnyksen asumisneuvonta, johon yhdistetään myös talousneuvontaa, on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi ehkäistä häätöjä ja tukea asunnottomuusriskissä olevia. Erityisesti jalkautuva asumisneuvonta ja ryhmämuotoiset neuvontatilaisuudet lisäsivät palvelujen saavutettavuutta. Asumisneuvonnalla voidaan konkreettisesti vähentää häätöjä. Palvelun matala kynnys, jalkautuva työote ja saavutettavuus ovat keskeisiä onnistumisen edellytyksiä.⁵⁸ Oulussa häätöjen määrä on vuonna 2024 vähentynyt valtakunnallisesta kehityksestä poiketen, johon Sanomalehti Kalevan mukaan yksi selittävä tekijä on Oulun kaupungin tarjoama asumisneuvonta.⁵⁹ Oulun kaupunki on järjestänyt vuodesta 2023 alkaen maksutonta asumisneuvontaa, josta annetaan ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi uuden asunnon tai etuuksien hakemiseen, talousongelmiin tai häätötilanteisiin.⁶⁰

Kaakisen (2023) mukaan nuorten kohdalla korostuu piiloasunnottomuus. Asunnottomuuden ennaltaehkäisyssä keskeistä on nuorten kohdalla **kohtuuhintaisten nuorisoasuntojen tarjonta** sekä **varhainen tuki talous- ja asumisongelmiin**. Nuorisoasuntoliitto Ry:n tekemän selvityksen mukaisesti nuorten asunnottomuutta voidaan ehkäistä nopean asuttamisen mallilla, eli nopeasti järjestettävillä, kohtuuhintaisilla asunnoilla ja sinne tarjottavalla kevyellä tuella.⁶¹

⁵⁸ Liukko, E. & Karjalainen, P. 2023. Asunnottomuustyön ytimessä. Asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämishankkeiden loppuraportti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Työpäpaperi 46/2023. [Asunnottomuustyön ytimessä](#)

⁵⁹ Sanomalehti Kaleva 6.8.2024. [Oulussa häätöjen määrä on laskenut, vaikka muualla maassa kasvu on ollut kovaa – kaupungin asumisneuvonnassa häätöjä saadaan estettyä yhä enemmän](#) | Kaleva

⁶⁰ Oulun kaupunki, Asumisneuvonta [Asumisneuvonta](#) | Oulun kaupunki

⁶¹ Tykkyläinen, S. (2017). *Asumisneuvonnan vaikutus nuorten itsenäiseen ja vakaaseen asumiseen*. [Asumisneuvonnan-vaikutus-tutkimus.pdf](#)

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue

Lappi buresveadjinguovlu
Laapi pyereestvaijeemkuávu
Lappi pue'rrvääjjamvu'vdd

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Asunnottomuutta ja asumisen ongelmia **ennaltaehkäisevästä toiminnasta** on esimerkki myös Oulussa jo yli kymmenen vuoden ajan toteutettu toisen asteen oppilaitoksiin ja nuorisotiloihin suuntautuva Pidä kämppäs! -kiertue. Se tarjoaa nuorille käytännönläheistä tietoa asumisen arjesta ja tukee itsenäistymistä. Kiertueen tavoitteena on vahvistaa nuorten valmiuksia itsenäiseen asumiseen tarjoamalla käytännönläheistä tietoa asumisen arjen pyörittämisestä, aina oman talouden budjetoinnista asunnon tyypillisiin kunnossapitotehtäviin saakka.⁶²

---

⁶² [Pidä kämppäs! -kiertue jo 10 vuotta - Nuorten Oulu](#)

9 Lopuksi

Asunnottomuus on moniulotteinen ilmiö, jonka taustalla vaikuttavat sekä yksilölliset että rakenteelliset tekijät. Rovaniemen alueella asunnottomuuden kasvu, erityisesti nuorten miesten keskuudessa, sekä tilapäismajoituksen riittämättömyys ja häätöjen lisääntyminen korostavat tarvetta kokonaisvaltaisille ja pitkäjänteisille ratkaisuille.

Lainsäädäntö, kuten perustuslaki, laki asunto-olojen kehittämisestä ja sosiaalihuoltolaki, velvoittaa turvaamaan jokaiselle oikeuden asumiseen. Lisäksi kansalliset ja kansainväliset ohjelmat, luovat puitteita tavoitteelliselle työlle. Asunnottomuuden ehkäisy ja poistaminen edellyttävät rakenteellista otetta, poliittisia toimia sekä monitoimijaista yhteistyötä, yksilön tukemisen lisäksi. Inhimillisesti ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja tulee löytää. Hyväksi havaittuja käytäntöjä on syytä hyödyntää osana asunnottomien palvelujen kehittämistyötä myös Rovaniemellä.

Asunnottomuuden ehkäisy ja poistaminen on keskeinen osa oikeudenmukaista ja hyvinvoivaa yhteiskuntaa. Se ei ainoastaan turvaa yksilön ihmisarvoa ja perusoikeuksia, vaan myös ehkäisee syrjäytymistä, vahvistaa sisäistä turvallisuutta sekä tuo pitkällä aikavälillä merkittäviä säästöjä yhteiskunnalle. Kestävät ratkaisut edellyttävät ennaltaehkäisevää työtä ja kaikkien toimijoiden sitoutumista yhteiseen vastuuseen.

Hyvinvointialueilla rakenteellinen sosiaalityö tarjoaa välineitä yhteiskunnallisten ongelmien ja ilmiöiden, kuten asunnottomuuden, ymmärtämiseen ja niihin vaikuttamiseen. Sosiaalityössä työntekijät ovat lähellä ihmisten arkea ja havaitsevat työssään yhteiskunnallisia ilmiöitä. On tärkeää, että nämä havainnot tuodaan näkyviin ja tätä tietoa hyödynnetään systemaattisesti osana alueellista päätöksentekoa. Tämä on keskeistä vaikuttavien ratkaisujen kehittämisessä.

Kesäkuussa 2025 Lapin hyvinvointialueella vahvistettiin ensimmäinen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma vuosille 2025–2026. Suunnitelmassa yhtenä keskeisenä tavoitteena on tunnistaa ja hyödyntää rakenteellisen sosiaalityön tuottamaa tietoa osana alueen tiedolla johtamista ja päätöksentekoa. Tavoitteena on, että tiedon hyödyntämistä vahvistetaan jatkossa tuottamalla säännöllisesti rakenteellisen sosiaalityön tietotuotteita, kuten tämänkaltaisia sosiaalisia raportteja, jotka auttavat kehittämään kohdennettuja ja paikallisiin tarpeisiin vastaavia toimenpiteitä.

Lähteet

Airbnb. (2025). *Airbnb-asuntojen hakusivusto*. Haettu osoitteesta: www.airbnb.fi

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus Ara. (2025). *Selvitys 2/2025, Asunnottomat 2024*. Haettu osoitteesta: <https://www.varke.fi/fi/document/asunnottomat-2024>.

European platform to combat homelessness. (2021). *European platform to combat homelessness is launched*. Haettu osoitteesta: [European platform to combat homelessness is launched](https://www.europeanplatformtocombathomelessness.eu/)

FEANTSA. (2005). *ETHOS – yleiseurooppalaisen asunnottomuuden muodot*. Haettu osoitteesta [fi_2012_ethosleaflet_v0350556302500884834.pdf](https://www.feantsa.eu/ethos/ethosleaflet_v0350556302500884834.pdf)

Finlex. (1976). *Asetus taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen voimaansaatamisesta*. Haettu osoitteesta: <https://finlex.fi/fi/valtiosopimukset/sopimussarja/1976/6#OT0>

Finlex. (1985). *Laki asunto-olojen kehittämisestä 919/1985*. Haettu osoitteesta: <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1985/919>

Finlex. (2014). *Sosiaalihuoltolaki 1301/2014* Haettu osoitteesta: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1301>.

Finlex. (1999). *Suomen perustuslaki 931/1999* Haettu osoitteesta: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1999/731>.

Finlex. (2024). *Valtioneuvoston asetus toimeentulotuen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n ja liitteen muuttamisesta*. Haettu osoitteesta: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2024/580>

Kaakinen, J. (2023). *KOTIIN Selvitysraportti tarvittavista toimenpiteistä asunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä*. Haettu osoitteesta: <https://ym.fi/documents/1410903/40549091/Selvitysraportti+asunnottomuuden+poistamiseksi+vuoteen+2023+mennessa.pdf/45d202aa-8b0f-fb92-fe27-911cbfb5b299/Selvitysraportti+asunnottomuuden+poistamiseksi+vuoteen+2023+mennessa.pdf?t=1677828135828>.

Kainulainen, S., Paananen, R., & Petman, S. (2023). *Erityisasumisneuvonta asunnottomien nuorten tukijana*. Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti, 31(3), 290–312. Haettu osoitteesta: <https://journal.fi/janus/article/view/115873>

Kela. (2025). *Miten tulot ja asumismenot vaikuttavat yleiseen asumistukeen?* Haettu osoitteesta: [Miten tulot ja asumismenot vaikuttavat yleiseen asumistukeen? | Henkilöasiakkaat | Kela](https://www.kela.fi/documents/d/guest/hyvaksyttavien-asumismenojen-kuntakohtaiset-rajat-2024-voimassa-01042024-31122024)

Kela. (2025). *Perustoimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen kuntakohtaiset rajat 1.1.2025-31.12.2025*. Haettu osoitteesta: <https://www.kela.fi/documents/d/guest/hyvaksyttavien-asumismenojen-kuntakohtaiset-rajat-2024-voimassa-01042024-31122024>

Kostiainen, E. & Laakso, S. (2013). *Vailla vakinaista asuntoa olevat Helsingissä*. Teoksessa Hyväri, S. & Kainulainen, S. (toim.) *Paikka asua ja elää? Näkökulmia asunnottomuuteen ja asumispalveluihin*. Diakonia ammattikorkeakoulun julkaisu A Tutkimuksia 39. Helsinki: Diakonia ammattikorkeakoulu, 25–4

Lapin hyvinvointialue, perheiden ja työikäisten palveluissa ajalla 1.10.2024 - 31.1.2025 koottu aineisto asunnottomuuteen liittyen.

Lapin hyvinvointialue, Rovaniemen päivakeskuspalveluissa järjestetty keskustelutilaisuus 1.4.2025, jossa kuultu asunnottomuutta kokeneita henkilöitä.

Lapin hyvinvointialue ja Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. (2025) Sosiaalinen raportointi, lomakkeet ajalta 1.1.2024–30.4.2025.

Lapin hyvinvointialue, Terveydenhuollon sosiaalityön näkemys /Veikanmaa, Sari. 5.5.2025.

Lehtonen, L. & Salonen, J. (2008). *Asunnottomuuden monet kasvot*. Ympäristöministeriö: Edita Publishing [jakaja]. Haettu osoitteesta: <https://helda.helsinki.fi/items/8fc0bf5c-a747-4123-bb76-626a58b06b62>

Nuorten Oulu. (2024). *Pidä kämppäs! -kiertueen kuulumisia*. Haettu osoitteesta: <https://nuortenoulu.fi/pida-kamppas-kiertue-jo-10-vuotta/>

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. (2025). *Sosiaalisen raportoinnin lomake*. Haettu osoitteesta: <https://ekollega.fi/sosiaalinen-raportointi>

Rosvall, M., Kanerva, J., Huttunen, S., Matin, A., & Ruuska, V.-M. (2025). Kela on lähettänyt muuttokehotuksen tuhansille. Yle 14.5.2025. Haettu osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20155970>

Rovalan Setlementti Ry, Osallisuuskeskus Oodi. (2025). Haastattelut 24.4.2025 ja 30.4.2025: Tornberg, Outi ja Puolakka, Johanna.

Rovalan Setlementti Ry. (2025). Osallisuuskeskus Oodi. Haettu osoitteesta: <https://oodi.rovala.fi/oodi/>

Rovaniemen Kansalaistalo ja Neuvokas. (2025). Haastattelu 25.4.2025: Ahola, Marika ja Törmänen, Mika.

Rovaniemen Kansalaistalo ja Neuvokas. (2025). Haettu osoitteesta: <https://www.kansalaistalorovaniemi.fi/kansalaistalo/tutustu-kansalaistaloon/>

Saari, J. (2015). *Huono-osaiset: Elämän edellytykset yhteiskunnan pohjalla*. Gaudeamus.

Sanomalehti Kaleva. (2024). *Oulussa häätöjen määrä on laskenut, vaikka muualla maassa kasvu on ollut kovaa – kaupungin asumisneuvonnassa häätöjä saadaan estettyä yhä enemmän*. 6.8.2024. <https://www.kaleva.fi/oulussa-haatojen-maara-on-laskenut-vaikka-muualla/11281281>

Sininauhasäätiö. (2025). *Asunnottomuus maksaa Suomelle miljoonia euroja vuodessa – asunnottomuustyöllä on mahdollista saada aikaan merkittäviä säästöjä*. Haettu osoitteesta: <https://sininauhasaatio.fi/asunnottomuus-maksaa-suomelle-miljoonia-euroja-vuodessa/>

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2024). *Sosiaalihuoltolain soveltamisopas 2024*. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2024:13. Haettu osoitteesta: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165650/STM_2024_13.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Stenius-Ayoade, A, Haaramo, P & Erikson, J. (2018) *Asunnottomuuteen liittyy suuria terveysriskejä*. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. 2018:134(7):661-3. Haettu osoitteesta: <https://www.duodecimlehti.fi/duo14252>

Ulosottolaitos. (2024 ja 2025). Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tietopyynnöllä saadut tiedot Rovaniemeä koskevista häätötilastoista vuosilta 2021–2024 sekä ajalta 1.1.–30.3.2025. Tiedot saatu Ulosottolaitokselta 14.11.2024 ja 10.4.2025.

Ulosottolaitos. (2025) *Tilastot*. Haettu osoitteesta: <https://www.ulosottolaitos.fi/fi/index/ulosottolaitos/julkaisut/jaasiakirjat/tilastot.html>

Tilastokeskus (2025). Kuntien avainluvut. Haettu osoitteesta:
<https://stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2025&active1=KU698>

Tykkyläinen, S. (2017). *Asumisneuvonnan vaikutus nuorten itsenäiseen ja vakaaseen asumiseen* [Tutkimusraportti]. Nuorisotasuntoliitto ry. Haettu osoitteesta: <https://nal.fi/wp-content/uploads/2019/12/Asumisneuvonnan-vaikutus-tutkimus.pdf>

Ulkoministeriö. (1996). *Uudistettu Euroopan sosiaalinen peruskirja*. Haettu osoitteesta:
<https://nal.fi/wp-content/uploads/2019/12/Asumisneuvonnan-vaikutus-tutkimus.pdf>

Vailla vakinaista asuntoa Ry. (2025). *Asunnottomuus*. Haettu osoitteesta:
<https://www.vvary.fi/asunnottomuus/>

Valtioneuvosto. (2023). *Vahva ja välittävä Suomi, Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023*. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58. Haettu osoitteesta:
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-hallituksen-ohjelma-20062023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Valtioneuvosto. (2023). *Ohjelma pitkäaikaisen asunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä*. Haettu osoitteesta: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM075:00/2023>

Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus. (2025). *Avustus asumisneuvontatoimintaan*. Haettu osoitteesta: <https://www.varke.fi/fi/yhteisot-ja-yhtiot/avustukset-yhteisöille-ja-yhtioille/asumisneuvonta-avustus>

Yhdistyneet kansakunnat. (1948). *Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus*. Haettu osoitteesta:
<https://unric.org/fi/ihmisoikeuksien-yleismaailmallinen-julistus/>

Ympäristöministeriö. (2025). *Yli viisi miljoonaa euroa kaupungeille ja hyvinvointialueille pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen*. Haettu osoitteesta: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/yli-viisi-miljoonaa-euroa-kaupungeille-ja-hyvinvointialueille-pitkaaikaisasunnottomuuden-poistamiseen>